የፌዴራል መንግሥት □ዕቃና የአገልግሎት ዋጋ

መመሪ□ ቁዓር 1/2003

ገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር

ታህሳስ 2003 □.ም

የፌዴራል መንግሥት የዕቃና የአገልግሎት ዋጋ
መመሪ□ ቁዓር 1/2003

1 አውጭው ባለሥልጣን

የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 648/2001 አንቀጽ 75 እና በፋይናንስ አስተዳደር ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ !3 በተሰቷ□· ሥል□ን መሠረት ይህን መመሪያ አውጥቷል።

2 አጭር ርዕስ

ጁህ መመሪ□ "የፌዴራል መንግሥት የዕቃና የአገልግሎት ዋጋ መመሪ□ ቁዓር 1/2003" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

3 ትርጓሜ

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ መመሪያ ውስጥ ያሉ ቃላትና ሃረጎች በመንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 648/2001 እና በፋይናንስ አስተዳደር ደንብ ቁጥር 190/2002 የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ። ከዚህ በተጨማሪም በዚህ መመሪያ ውስጥ፡-

1. "ዕቃና አገልግሎት" ማለት የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ለኅብረተሰቡ በቋሚነት የሚያቀርቡት ዕቃ፣ የሚሰጡት አገልግሎት እና የሚያዘጋጁት መገልገያ ነው።
2. "ሙሉ ኢኮኖሚያዊ ወጪ" ማለት የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ለሕብረተሰቡ በቋሚነት ለሚያቀርቡት ዕቃ ወይም ለሚሰጡት አገልግሎት የሚያደርጉት ቀጥተኛ እና ቀጥተኛ ያልሆኑ ወጪ ነው።

4 የተፈፃሚነት ወሰን

1. ይህ መመሪ□ በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁዓር 648/2001 አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 15 የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ተብለው በተመለከቱት ሁሉ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

2. ይህ መመሪያ ተፈፃሚ የሚሆነው የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በሚሸጡዋቸው ዕቃዎች እና በሚሰጧቸው አገልግሎቶች ተጠቃሚ በሆነው የሕብረተሰብ ክፍል ላይ ነው።

3. ጁህ መመሪ□ አግባብ ባለው ሕግ ስልጣን ከተሰጣቸው በስተቀር አንድ የመንግሥት መስሪያ ቤት ለሌላ የመንግሥት መስሪያ ቤት ወይም በአንድ የመንግሥት መስሪያ ቤት ውስጥ አንድ □ሥራ ክፍል ለሌላ□ው የሚየቀርበው ዕቃና የሚሰጠውን አገልግሎት አይመለከትም።

5 አጠቃላይ መርህ እና □ሊሲ

1. መርህ

የዕቃዎችና የአገልግሎቶች ክፍያ በፍላጎትና አቅርቦት ላይ የተመሠረተን የገበያ ስርዓት እንዲከተል በማድረግ የማህበረሰቡን የመክፈል አቅም ባገናዘበ መልኩ የሃብት አጠቃቀም ማሳደግን ታሳቢ በማድረግ ይወሰናል።

2. ፖሊሲ

ሀ. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች የሚያቀርቡት ዕቃና አገልግሎት ወጪ የሚሸፈነው ተጠቃሚ በሆነው የሕብረተሰብ ክፍል ነው። የክፍያው መጠንም በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚሰጥ የፖሊሲ ውሳኔ መሠረት የሚፈፀም ይሆናል።

ለ. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ለሚ□ቀርቡት ዕቃ እና አገልግሎት የሚያስፈልገው የወጪ ጫና በአጠቃላይ የግብር ከፋዩ ኀብረተሰብ ላይ ከሚያርፍ ይልቅ የዕቃው እና የአገልግሎቱ ቀጥተኛ ተጧቃሚ በሆነው የኀብረተሰብ ክፍል ላይ የሚያርፍበትን መንገድ መፈለግ አለባቸው።

6 □□አ□ ተመን ዕቅድ ስለማውጣትና በየጊዜው ስለሚታይበት ሁኔታ

1. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በመሰብሰብ ላጁ □ሚቶኙትን የዕቃና የአገልግሎት ክፍያ ባህርይ፣ በቂነትና ተገቢነት እንዲሁም የዕቃና

አገልግሎት የሥርጭት አድማስ ደረጃ፣ ሚኒስቴሩ በሚወስነው የጊዜ ገደብ ለሚኒስቴሩ ማሳ□ቅ □ጁም ማቅረብ አለባቸው፣

2. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በሚሸጧቸው ዕቃዎች ወይም በሚሰጧቸው አገልግሎቶች ላይ የሚያደርጉትን የዋጋ ማሻሻያ ወይም አዲስ ተመን፣ እንዲሁም የዋጋው ማሻሻያ ወይም አዲስ ተመን ስራ ላይ ሊውል የሚችል መሆኑንና፣ የዕቃውን ወይም የአገልግሎቱን የስርጭት አድማስ በሚመለከት ለሚኒስቴሩ የውሣኔ ሀሣብ ማቅረብ አለባቸው፡፡ የሚያቀርቡትም የውሣኔ ሃሣብ የሚከተሉትን ግምት ውስጥ ማስገባት አለበት፡፡

ሀ. እያንዳንዱን ዕቃ ለማቅረብና አገልግሎቱን ለመስጠት የሚያስፈልገውን ወጪ በሚመለከት ትክክለኛ እና □ቅ□ዊ መረጃ መጠቀም፣

ለ. መስሪያ ቤቱ ከሚሰጣቸው አገልግሎቶች ወይም ከሚሸጣቸው ዕቃዎች □ሰዓ □ኢ□ □ሚቷ□ቀባቸውን ክቃዎችና አገልግሎቶች በቀላሉ እና ግልጽ በሆነ ሁኔታ ለማወቅ እንዲሁም በዕቃውና በአገልግሎቱ ተጠቃሚ የሚሆነው እያንዳንዱ ሰው በአገልግሎቱ በምን ያህል መጠን እንደሚጠቀም ለማወቅ የሚቻል መሆኑን፣

ሐ. በክቃው ወይም በአገልግሎቱ ላይ የሚከፈለው ዋጋ የተተመነበት ጊዜና ወደፊት ሊያስከትል የሚችለውን ውጤት ጨምሮ ክፍያው ገቢ በማመንጨትና ወጪ በመጋራት ረገድ ያለውን አቅም፣

መ. ከክቃ□ና አገልግሎቱ ዋጋ፣ ካለው የጥራት ደረጃ፣ ከተጠቃሚው ፍላጎት እና ዕቃውና አገልግሎቱ የተጠቃሚውን ፍላጎት በማሟላት ረገድ ካለው ብቃት አንፃር ተጠቃሚው ለዕቃውና ለአገልግሎቱ የሚጠየቀውን ዋጋ ለመክፈል ያለውን አቅም፣ እና

ሠ. ክፍያውን ለማስተዳደር ቀላል መሆኑን እና የዕቃና የአገልፅሎቱን □ኢ□ ለመሰብሰብ □ሚ□ሪቱ□ □ቸ ፣

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተዘረዘሩት እንደተጠበቁ ሆነው የመንግሥት መስሪያ ቤቶች፡-

ሀ. ለኅብረተሰቡ ከሚያቀርቧቸው ክቃዎችና ከሚሰጧቸው አገልግሎቶች ውስጥ ክፍያ የማይጠየቅባቸውን ዕቃዎችና አገልግሎቶች በሚመለከት □አ□ እንዲጠየቅ ቢደረግ በሥራ ላይ መዋል ስለመቻሉ፣ ስለአስፈላጊነቱ ግምገማና ጥናት ማካሄድ፣

ለ. በእነዚህ ዕቃዎችና አገልግሎቶች ላይ ክፍያ ለመጠየቅ መስሪያ ቤቱ አዲስ የሕግ ሥልጣን ያስፈልገው እንደሆነ ማጣራት አለባቸው፣

7 የዕቃና የአገልግሎት ክፍያ ዕቅድ ስለመንደፍ

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ወይም የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት፣ በሕግ የተደነገገውን መሠረት በማድረግ ወይም በፖሊሲ ምክንያቶች በተለየ ሁኔ□ እንደአስፈላጊነቱ እንዲፈፀም ካልወሰነ በስተቀር በመርህ ደረጃ □መንግሥት መስሪያ ቤቶች ለሚሰጡት አገልግሎትና ለሚያቀርቡት ዕቃ □ሚ□ረ‡□ን □ቸ በቀጥታ የዕቃውና የአገልግሎቱ ተጠቃሚ የሆነው የሕብረተሰብ ክፍል መሸፈን አለበት::

2. በመንግሥት የሚደረገውን ድጎማ ደረጃ በደረጃ ለማስቀረት እንዲቻል ወጪው በዕቃና በአገልዕሎት ክፍያ መልክ ሊተካ የሚችልበት በግልጽ □ሚታወቅ ዕቅድ ሊኖር የሚገባ ሲሆን፣ የዕቃና የአገልግሎት ክፍያው መጠን □ቸ ውን ለመሸፈን ከተዘረጋው የክፍያ ሥርዓት ፉር □ተ□□መ መሆን አለበት::

3. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በዚህ መመሪያ አንቀጽ 6 በተመለከተው መሠረት የዕቃና የአገልግሎት ክፍያዎችን እንደገና በሚያዩበት ጊዜ ለእያንዳንዱ አገልግሎት በአማራጭነት የተወሰደውን ወጪን ለመሸፈን የሚያስችለውን ዕቅድ በሚመለከት የውሳኔ ሃሳብ ማቅረብ እና ይህ ዕቅድ የተመረጠበትን ምክንያት ማስረዳት አለባቸው::

4. የሚኒስትሮች ምክር ቤት የውሳኔ ሃሳብ የቀረበበትን ወይም ሌላ ለዕቃና ለአገልግሎት የተደረገውን ወጪ ለመሸፈን የሚያስችል ዕቅድ ካፀደቀ፣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በተለየ ሁኔታ ካልወሰነ በስተቀር በተከታታይ

ማሻሻያዎች የዕቃና የአገልግሎት ክፍያው መጠን የተመረጠውን ዕቅድ መሠረት በማድረግ ጁ□ሰናል፡፡

5. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች የዕቃና የአገልግሎት ክፍያ የውሣኔ ሃሣብ በሚኒስቴሩ ተደግፎ ቀርቦ በሚኒስትሮች ምክር ቤት በተለየ ሁኔ□ ካልተ□ሰነ በስተቀር ከዕቃና ከአገልግሎት □አ□ □ሚቶና□ ቁጢ ዕቃውን ለማቅረብ እና አገልግሎቱን ለመስጠት ከተደረገው ወጪ በላይ እንዲሆን በሚያስችል ሁኔታ ክፍያ ሊጣል አይችልም፡፡

8 □አ□ እንደገና የሚታይበት የጊዜ ሠሌዳ

የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በየዓመቱ ወይም ሚኒስቴሩ በሚወስነው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት የዕቃና የአገልግሎት ክፍያዎችን እንደገና ማየት እና ያወጡትን ወጪና የሚያስከፍሉትን ክፍያ የሚገልጽ ሪፖርት ማቅረብ አለባቸው፡፡ ይህንን በተመለከተ ሚኒስቴሩ የመንግሥት መስሪያ ቤቶችን ሊጠይቅ ይችላል፡፡

9 መ□□ቅ

1. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች አዳዲስ የዕቃና የአገልግሎት ክፍያዎችን እና በነባር ክፍያዎች ላይ ሊደረግ የሚገባውን ለውጥ በሚመለከት ያላቸው የውሳኔ ሃሳብ በሚኒስቴሩ በኩል ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ቀርቦ እንዲፀድቅ ማድረግ አለባቸው፡፡

2. ሚኒስቴሩ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በቀረበው የውሳኔ ሃሳብ ላይ የራሱን አስተያየት ሊያክል ይችላል፡፡

3. ከላይ በንዑስ አንቀጽ 9/1 የተጠቀሰው ቢኖርም የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ለሕብረተሰቡ የሚያቀርቡት ዕቃና የሚሰጡት አገልግሎት በመደበኛነት የሚከናወን ካልሆነ ወይም ለክቃ□ እና ለአቶልፅሎቱ □ሚቷ□ቀ□ የተናጠል □ፉ ከብር 50.00 /ሃምሣ ብር/ የማይበልጥ ከሆነ የክፍያው ል□ ለሚኒስቴሩ በማቅረብ ሊያፀድቁ ይችላሉ፡፡

0 የዕቃዎችንና የአገልግሎቶችን ደረጃ ስለመወሰን

1. አዳዲስ የዕቃ እና የአገልግሎት ክፍያዎችን መወሰን ሲያስፈልግ መጀመሪያ የዕቃና የአገልግሎት ክፍያው ደረጃ የሚወሰንበትን መመዘኛዎች ማውጣት ያስፈልጋል፡፡

2. የዕቃውና የአገልግሎቱ ተፈጻሚነት አድማስ እና ደረጃ በሕግ የተወሰነ ሲሆን፣ በተጠቀሰው ሕግ ላይ የተዘረዘሩት መሠረተ ሐሣቦች ለዚህ መመሪያ አፈጻጸም እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

3. የዕቃውና የአገልግሎቱ ተፈጻሚነት አድማስ እና ደረጃ በሕግ ያልተወሰነ ሲሆን፣ የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ከዚህ በታች በተመለከተው ይመራሉ፡፡

ሀ. ዕቃውና አገልግሎቱ ከሚመለከተው የመንግሥት መስሪያ ቤት ሌሎች ተግባራት እና አገልግሎቶች በቀላሉ ሊለይ እና ሊታወቅ □ሚችል ራሱን የቻለ ተግባር ወይም እንቅስቃሴ መሆኑ፣

ለ. እያንዳንዱ ተጠቃሚ ያገኘ□ው ዕቃና አገልግሎት መጠን ተለይቶ ሊመ□ዘብ እና ሊለካ የሚችል መሆኑ፣

ሐ. የዕቃውና የአገልግሎቱ ባህርይ እያንዳንዱ ተጠቃሚ ባገኘ□ው አገልግሎት መጠን ክፍያ መጠየቅ የሚያስችል መሆኑ፣

መ. በወጪ ስሌቱ መሠረት ዕቃውንና አገልግሎቱን ለመስጠት በተ□ረቱ□ □ቸ ላጁ ብቻ የተመሠረተ ሲሆን የመንግሥት መስሪያ ቤቱ ለሌሎች ተግባራትና አገልግሎቶች ከሚደረገው □ቸ □ሚለጁ መሆኑ፣

ሠ. ለአንድ ዓይነት ዕቃና አገልግሎት በጥራት ደረጃው የተለያየ ክፍያ መጠ□ቅ የሚቻልበት መንገድ መፈለግ፣ እና

ረ. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ያላቸው የአቅም ውሱንነት ሊሰጡ በሚችሉት ዕቃና አገልግሎት ብዛት ላይ ተጽዕኖ ሊያሳድር □ንደሚችል ከግምት ውስጥ ማስገባት አለባቸው፡፡

01 □ቸ መጠን ላይ ጫና ያላቸው ሁኔታዎችና ወጪን ማስላት

1. የዕቃና አገልግሎት ክፍያ ክቶት እና የክፍያ ፖሊሲ በሥራ ላይ እንዲውል □ተ□ረቶ □ጁም የሚደረግ ቢሆንም በመርህ ደረጃ ዕቃውን ለማቅረብና አገልግሎቱን ለመስጠት የተደረገው ሙሉ ኢኮኖሚያዊ □ቸ መ□□ቅ ይኖርበ□ል።

2. የዕቃና አገልግሎት ወጪ ስሌት ዕቃውን ከማቅረብና አገልግሎቱን ከመስጠት ጋር በተያያዘ የተደረገውን ቀጥተኛ □ቸ እና ከመሥሪያ ቤቱ ቷቅላላ □ቸ □ስዓ እነዚህን ተግባራት ለመደገፍ የተከናወኑ ተፅባራት ድርሻ የሆነውን ቀጥተኛ ያልሆነ ወጪ ማካተት ይኖርበታል።

3. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በበጀት ዓመቱ ውስጥ ለዕቃውና ለአገልግሉቱ የሚደረገውን የወጪ ግምት በሚሠሩበት ጊዜ የሚከተሉትን ጨምረው ማሰብ ይኖርባቸዋል።

   ሀ. በ□ቅቱ ባለው የወጪ መጠን ላይ ጭማሪን ወይም ቅናሽን ሊያስከትሉ የሚችሉ እንደ ቴሌፎን እና ፖስታ አገልግሎት የመሣሰሉትን □አ□ ላጁ ለ□ዓ እንደሚደረግ በማስ□ወቂያ ከተገለፀ እና በክፍያ ላይ በሚደረግ ድርድር ተቀባይነት ያገኘ □□አ□ መጠን፣

   ለ. አገልግሎቱን ለመስጠት አስፈላጊ በሆኑ ዕቃዎች ላይ ሊያጋጥም የሚችለውን የዋጋ ውጣ ውረድ ከግምት ውስጥ ማስገባት የሚኖርበት ሲሆን፣ የሚቻል እስከሆነ ድረስ የአገልግሎቱን የወጪ መሠረት የሚያሳይ የዋጋ አመልካች እንዲኖር፣ ይህንን ማ□ረፅ የማይቻል ከሆነ ደግሞ የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ከሚኒስቴሩ ምክር ማግኘት ይችላሉ፣

   ሐ. ለዕቃውና ለአገልግሎቱ ይኖራል ተብሎ በሚገመተው ፍላጎት ምክንያት አገልግሎቱን ለመስጠት ወይም ለማሠራጨት የሚደረገው ወጪ

መጨመር ወይም መቀነስ ለውሳኔ የቀረበውን የዕቃና የአገልግሎት ክፍያ መጠን፣

02 አገልግሎቱ የሚኖረውን ተፈላጊነት ስለመገመት

1. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በዕቃና አገልግሎት ላይ ከተተመነው □አ□ መጠን እንዲሁም ከሚሰጠው ዕቃና አገልግሎት ጥራት በተጨማሪ ተጠቃሚዎች ለአንድ ዕቃና ለአንድ አገልግሎት ለመክፈል የሚችሉትን ዋጋ የሚወስኑ ሌሎች ሁኔታዎች ማወቅ ይኖርባቸዋል::

2. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ወጪን ለመሸፈን □ሚያስችለውን ዕቅድና እና በሥራ ላጁ ሊ□ል ስለሚቆ□ የዕቃና የአገልግሎት ክፍያ መጠን የውሳኔ ሃሳብ ሲ□□ፉፃ በዕቃና አገልግሎት □አ□ ላጁ □ ማሪ ቢ□ረፅ በተጠቃሚው ፍላጎት እና በመንግሥት ገቢ መጠን ላይ የሚኖረውን ውጤት ለመገመት፣ የሚከተሉትን በጥንቃቄ ማየት አለባቸው::

   ሀ. ባለፉት ጊዜያት ለዕቃውና ለአገልግሎቱ የነበረው ፍላጎት የተከተለው አቅጣጫ እና አቅጣጫውን በማስያዝ ረገድ ወሳኝነት የነበራቸውን ሁኔታዎች፣

   ለ በክቃውና በአገልግሎቱ ክፍያ ላይ ጭማሪ ቢደረግ ወይም አዲስ ክፍያ ቢጣል የተጠቃሚዎችን የመክፈል አቅም ጨምሮ በተጠቃሚዎች የፍላጎት መጠን ላይ ተፅዕኖ ሊያስከትሉ የሚችሉትን የማህበራዊና □ኢኮኖሚ ሁኔታዎች፣

   ሐ. የአገልግሎቱ የወቅቱ ጥራትና ብቃት ደረጃ በዕቃውና በአገልግሎቱ ክፍያ መጠን ላይ ጭማሪ ቢደረግ ወይም አዲስ ክፍያ ቢ□ል በተጠቃሚዎች የመክፈል ፈቃደኝነት እና የመክፈል ችሎታ ላይ የሚያስከትለውን ተፅዕኖ፣

3. በአጠቃላይ የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ወጪን ለመሸፈን የሚያስችልን ዕቅድ በሚመለከት የውሳኔ ሃሳብ ሲያዘጋጁ በሌሎች የመንግሥት ፖሊሲዎች፣ በመንግሥት የፍላጎት ቅደም ተከተል ላይ የሚያስከትለውን ውጤት ከግምት ውስጥ ማስገባት ይኖርባቸዋል::

03 ለሕ□ብ ስለማስተ□□ቅ፣

የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በሥራ ላይ እንዲውሉ የተፈቀዱ አዳዲስ፣ እንዲሁም የተሻሻሉና ነባር የዕቃና የአገልግሎት ክፍያዎች ላኟ □ተ□ረቶ ለውጦችን ዝርዝር በሥራ ላይ የሚውሉበትን ቀን ጭምር ሕዝብ እንዲያውቅ ማትረግ አለባቸው። የተደረጉ ለውጦች □ክቃውና የአገልግሎቱ ተጠቃሚ የሆኑ የኅብረተሰብ ክፍሎችን ጥቅም ለማስጠበቅ ለተቋቋሙ ድርጅቶች መላክን ጨምሮ በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች እንዲሁም በሌሎች መንገዶች በስፋት እንዲሰራጭ መደረግ ይኖርበ□ል።

04 የዕቃና አገልግሎት ወጪን የመተመን ዘዴ ማንዋል

የመንግሥት መስሪያ ቤቶች የዕቃና የአገልግሎት ክፍያ የውሣኔ ሃሣብ ለማቅረብ መከተል ያለባቸውን ወጪን የመተመን ወይም የማስላት ዘዴ እና ሌሎች ዝርዝር ማብራሪያዎችን የያዘው የዕቃና የአገልግሎት ክፍያ ማንዋል ከዚህ መመሪያ ጋር በተጓዳኝነት ተፈጻሚ ይሆናል።

05 የተሻሩ መመሪያዎች

"የዕቃና የአገልግሎት ዋጋ መመሪያ ቁጥር 2/1991" ተሽሮ በዚህ መመሪያ ተተክቷል።

06 መመሪያው ተፈፃሚ የሚሆንበት ቀን

ጁህ መመሪ□ ከታህሳስ 1 ቀን 2003 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ

ሱፍያን አህመድ

የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስትር